

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๖๙
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายวรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๗. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๘. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๙. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๑๐. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๑. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๒. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๓. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๔. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๕. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๖. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๗. นายศุภชัย ยาวะประภา	กรรมการ
๑๘. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๙. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๒๐. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๑. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขาธิการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ
๒. นายวรวิทย์ เท่งพุ่ม	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์
๒. นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้ออรอด
๒. นางสาววรัญญา ทศนิตศรีวงศ์
๓. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ วันอังคาร ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๒ วันพุธ ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๔ วันจันทร์ ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๕ วันอังคาร ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๖ วันพุธ ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๘ วันศุกร์ ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๙ วันจันทร์ ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐ วันอังคาร ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๑ วันพุธ ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๒ วันพฤหัสบดี ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๓ วันศุกร์ ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๔ วันจันทร์ ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๕ วันอังคาร ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๖ วันพุธ ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๘ วันศุกร์ ที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๙ วันจันทร์ ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

- [illegible]

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๗ วันอังคาร ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๘ วันพุธ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙
- อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการพิจารณาบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช เป็นรายมาตรา (ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว) ประธานกรรมการหารือที่ประชุมเกี่ยวกับร่างมาตรา ๒๗ วรรคสาม กรณีที่คณะกรรมการไม่บัญญัติความว่า “ผู้พิการ” ในวรรคสาม เนื่องจากความในวรรคสอง ของร่างมาตรา ๒๗ ได้บัญญัติหลักการในเรื่องการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุแห่งความแตกต่างระหว่างบุคคล เพศ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้นั้น เป็นการบัญญัติลักษณะทางกายภาพไม่ใช่การบัญญัติรายละเอียดในเรื่องอายุ หรือลักษณะของความพิการไว้ในวรรคสาม เพื่อป้องกันมิให้มีการดำเนินการที่ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญภายหลังจากรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับแล้ว คณะกรรมการจึงนำความว่า “ผู้พิการ” ไปบัญญัติไว้ในวรรคสี่แทน แต่มีข้อเรียกร้องของผู้พิการโดยขอให้บรรยายความพิการไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อรักษาสิทธิของคนพิการที่จะพึงได้รับสวัสดิการจากรัฐไว้ในวรรคสามด้วย ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสามของร่างมาตรา ๒๗ เป็นดังนี้ “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างระหว่างบุคคล เพศ ความพิการ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้” และแก้ไขความในวรรคสี่ เป็นดังนี้ “มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือด้อยโอกาส ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หลักการในวรรคสามของร่างมาตรา ๒๗ เป็นเรื่องการห้ามมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ส่วนวรรคสี่เป็นเรื่องมาตรการที่รัฐจะต้องกำหนดเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้สิทธิแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน จึงไม่เห็นด้วยกับการตัดความว่า “ผู้พิการ” ออกจากวรรคสี่ เนื่องจากอาจทำให้ผู้พิการไม่ได้รับสวัสดิการหรือมาตรการที่รัฐพึงดำเนินการเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้สิทธิแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกันได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น” ในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๒๗ เป็นหลักการที่บัญญัติขึ้นเพื่อรองรับการได้รับสิทธิสวัสดิการอย่างเท่าเทียมกันซึ่งรวมถึงผู้พิการด้วย แม้วรรคสี่จะไม่ได้บัญญัติความว่า “ผู้พิการ” ไว้ก็ตาม ผู้พิการยังคงได้รับมาตรการที่รัฐกำหนดเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่นทั่วไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างระหว่างบุคคล เพศ ความพิการ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ **ผู้พิการ** หรือผู้ด้อยโอกาส ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม”

จากนั้น นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ หากรื้อที่ประชุมเกี่ยวกับร่างมาตรา ๘๒ วรรคสาม เรื่องสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง โดยหลักการของร่างมาตรา ๘๒ ว่าด้วยเรื่องสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงในกรณีใดบ้าง ซึ่งเป็นหลักการที่จะกระทบต่อหลักการใน (๘) และ (๑๓) ของร่างมาตรา ๑๐๒ กรณีที่เป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมอย่างร้ายแรงจะมีมาตรการกำหนดโทษและสภาพบังคับต่อผู้กระทำอย่างไร

ส่วนเรื่องการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในกรณีใดบ้างที่จะถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนั้น ในปัจจุบันบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่พฤติการณ์ในกรณีที่เป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างร้ายแรงนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติหลักการเพื่อรองรับไว้แล้วว่ามีเหตุใดบ้างที่จะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้น คณะกรรมการควรพิจารณาทบทวนหลักการในร่างมาตรา ๑๐๒ และร่างมาตรา ๑๑๒ ให้เสร็จสิ้นก่อน จากนั้นจึงพิจารณาทบทวนหลักการในร่างมาตรา ๘๒ ว่าได้บัญญัติหลักการไว้อย่างรอบคอบแล้วหรือไม่

ส่วนกรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งตายภายหลังวันปิดสมัครรับเลือกตั้งในร่างมาตรา ๘๒ ควรบัญญัติหลักการเพิ่มเติมว่า กรณีที่เสียชีวิตก่อนถึงเวลาปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง เพื่อให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการกระทำที่เป็นความผิดและถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในกรณีใดที่จะถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งด้วยนั้น ควรนำไปพิจารณาในช่วงการพิจารณาร่างมาตรา ๑๐๒ และร่างมาตรา ๑๐๔

ส่วนเรื่องผู้สมัครรับการเลือกตั้งเสียชีวิตก่อนวันเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๘๒ วรรคสองนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้ “ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดตายภายหลังวันปิดรับสมัครเลือกตั้ง แต่ก่อน**หรือ**เวลาปิดการลงคะแนนในวันเลือกตั้ง ให้นำคะแนนที่มีผู้ลงคะแนนให้มาคำนวณตาม (๑) และ (๒) ด้วย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองของร่างมาตรา ๘๒ เป็น ดังนี้ “ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดตายภายหลังวันปิดรับสมัครเลือกตั้ง แต่ก่อน**หรือ**เวลาปิดการลงคะแนนในวันเลือกตั้ง ให้นำคะแนนที่มีผู้ลงคะแนนให้มาคำนวณตาม (๑) และ (๒) ด้วย”

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณาทบทวนร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช เป็นรายมาตรา (ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว) สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

มาตรา ๙๓/๑

“มาตรา ๙๓/๑ ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั่วไปที่ต้องมีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ หรือยังไม่มีมีการประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งไม่ว่าด้วยเหตุใด การคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่ผลการคำนวณตามวรรคหนึ่งทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดลดลง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นในลำดับท้ายตามลำดับพันจากตำแหน่ง แต่ไม่กระทบต่อกิจการใดที่ผู้นั้นได้ทำไปแล้ว”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๓/๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๔

“มาตรา ๙๔ การประกาศผลการเลือกตั้งต้องกระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง เว้นแต่มีการเลือกตั้งใหม่ในระหว่างสามสิบวันนับจากวันเลือกตั้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าผลการเลือกตั้งใหม่อาจทำให้การคำนวณสัดส่วนคะแนนของพรรคการเมืองเปลี่ยนแปลงไป จะเลื่อนการประกาศผลการเลือกตั้งออกไปก่อนก็ได้ แต่ต้องไม่เกินสิบห้าวันนับจากวันที่มีการเลือกตั้งใหม่

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ยังไม่แล้วเสร็จ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งคำนวณจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของเขตแต่ละเขตที่ยังเลือกตั้งไม่แล้วเสร็จ แล้วคำนวณว่าเป็นอัตราส่วนร้อยละเท่าใดของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง และให้กันจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไว้ตามอัตราส่วนร้อยละที่คำนวณได้ดังกล่าว

การเลื่อนการประกาศผลการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง การคำนวณและการกันจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตราร่างมาตรา ๙๔ ออกทั้งมาตรา ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๖๒ เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙

มาตรา ๙๕

“มาตรา ๙๕ ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่เพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้นำมาตรา ๙๓/๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างไม่ว่าด้วยเหตุใดภายหลังพ้นเวลาหนึ่งปี นับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป มิให้มีผลกระทบกับการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคจะพึงมีตามมาตรา ๙๒”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๖

“มาตรา ๙๖ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้ง

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลานานน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง หรือมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร จะขอลงทะเบียนเพื่อออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ณ สถานที่ และตามวันเวลา วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่ได้แจ้งเหตุอันสมควรตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องถูกจำกัดสิทธิบางประการตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสามของร่างมาตรา ๙๖ เป็นดังนี้ “ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่ได้แจ้งเหตุอันสมควรตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องถูกจำกัดสิทธิบางประการตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๖ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้ง

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลานานน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง หรือมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร จะขอลงทะเบียนเพื่อออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ณ สถานที่ และตามวันเวลา วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่มีได้แจ้งเหตุอันสมควรตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ~~ที่~~ซึ่งอาจถูกจำกัดสิทธิบางประการตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๙๗

“มาตรา ๙๗ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

- (๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- (๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
- (๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ที่ถูกห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นั้นยังคงมีสิทธิเลือกตั้งซึ่งแตกต่างกับบุคคลที่ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะถูกห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๘

“มาตรา ๙๘ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีในวันเลือกตั้ง

(๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคการเมืองเดียวเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั่วไปเพราะเหตุยุบสภา ระยะเวลาเก้าสิบวันให้ลดลงเหลือสามสิบวัน

(๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา

(ง) เคยรับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ หรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๒) เป็นดังนี้ “มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปี~~ในวัน~~นับถึงวันเลือกตั้ง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๘ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปี นับถึงวันเลือกตั้ง

(๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคการเมืองเดียวเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป เพราะเหตุยุบสภา ระยะเวลาเก้าสิบวันให้ลดลงเหลือสามสิบวัน

(๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา

(ง) เคยรับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ หรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี”

มาตรา ๘๙

“มาตรา ๘๙ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๒/๑) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ

(๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๘๗ (๑) (๒) หรือ (๔)

(๔) อยู่ระหว่างถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือถูกหรือเคยถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามคำพิพากษาแม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด

(๕) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๖) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๘) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๙) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๑) เคยต้องคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาของศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้พ้นจากตำแหน่ง

(๑๑/๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(๑๒) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง

(๑๓) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๔) เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงแล้วยังไม่เกินสองปี

(๑๕) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจหรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(๑๖) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๑๗) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑๔) เป็นดังนี้ “เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงแล้วยังไม่เกินสองปี”

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- เรื่องลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม (๑๑/๑) กรณีเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดนั้น คณะกรรมการไม่ได้บัญญัติลักษณะต้องห้ามในกรณีที่กระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติไว้ด้วย ดังนั้น ควรเพิ่มหลักการในกรณีที่เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ ไว้ในลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน (๑๑/๑) ของร่างมาตรา ๙๙ ด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑๑/๑) เป็นดังนี้ “เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ในฐานะเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน”

ส่วนเรื่องลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม (๑๑/๑) กรณีเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดนั้น เหตุผลที่คณะกรรมการไม่มีการบัญญัติลักษณะต้องห้ามในกรณีที่กระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เนื่องจากในกฎหมายดังกล่าวบัญญัติการกระทำความผิดไว้จำนวนมากและการกระทำความผิดในบางลักษณะเป็นความผิดเล็กน้อยจึงไม่ควรนำมาบัญญัติเป็นลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในร่างมาตรา ๙๙

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ใน (๔) ควรเพิ่มหลักการในกรณีอยู่ระหว่างถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือถูกหรือเคยถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญด้วยเพื่อให้เกิดความชัดเจน

- ควรตัดคำว่า “แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด” ใน (๔) ออก เนื่องจากคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยซึ่งเป็นการระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งนั้น เป็นคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งถือเป็นศาลสูงสุดไม่อาจมีการอุทธรณ์หรือฎีกา คำพิพากษาได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุผลที่ต้องบัญญัติคำว่า “แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด” ใน (๔) เนื่องจากในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจออกแบบให้เริ่มต้นคดีที่ศาลชั้นต้นและอาจมีการอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงต้องบัญญัติหลักการเพื่อรองรับไว้เพื่อมิให้เกิดปัญหาทางปฏิบัติในอนาคต ดังนั้นเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๔) เป็นดังนี้ “อยู่ระหว่างถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือถูกหรือเคยถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามคำพิพากษาแม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด หรือตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ”

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ” ใน (๑๖) นั้น เคยมีปัญหว่ากรณีประธานศาลรัฐธรรมนูญลาออกจากตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญจะยังคงมีสถานะเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่ ดังนั้น ความว่า “เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ” ใน (๑๖) หมายความว่าผู้ที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้นที่ต้องห้ามมิให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช่หรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรบัญญัติคานิยามคำว่า “สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง” หมายถึงสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไว้ในร่างมาตราใดมาตราหนึ่ง เพื่อห้ามมิให้ผู้ที่ถูกตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะเหตุมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งทั้งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ลงสมัครรับเลือกตั้งตลอดไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรเพิ่มหลักการในร่างมาตรา ๒๑๓ ในลักษณะว่า ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดไป

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรเพิ่มมาตรการลงโทษโดยเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในระยะเวลาที่กำหนดของบุคคลที่ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใดด้วย นอกจากการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรณีศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ซึ่งจะส่งผลให้ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดไปตามหลักการที่กำหนดในวรรคสามของร่างมาตรา ๒๑๓ นั้น ควรเพิ่มมาตรการลงโทษโดยให้ศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้ดุลพินิจว่าจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

- มีการแสดงความเห็นว่า ความว่า “เคยต้องคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาของศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้พ้นจากตำแหน่ง” ใน (๑๑) นั้น ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่คณะกรรมการอยู่ระหว่างจัดทำได้บัญญัติมาตรการเพื่อรองรับโดยให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งซึ่งบัญญัติอยู่ใน (๓) และ (๔) ของร่างมาตรา ๙๙ ไว้แล้ว ดังนั้น ความใน (๑๑) จึงมีหลักการซ้ำซ้อนกับหลักการใน (๓) และ (๔)

ประธานกรรมการเสนอตัดความใน (๑๑) ของร่างมาตรา ๙๙ ออกทั้งหมด ส่วนหลักการที่บัญญัติใน (๙) และ (๑๑/๑) ของร่างมาตรา ๙๙ มีหลักการเดียวกันควรบัญญัติรวมเป็นอนุมาตราเดียวกัน ดังนั้น มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการดำเนินการยกร่าง (๙) และ (๑๑/๑) ของร่างมาตรา ๙๙ ใหม่

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๙ ยกเว้นความใน (๙) และ (๑๑/๑) ของร่างมาตรา ๙๙ ให้รอการพิจารณาไว้ก่อน ดังนี้

“มาตรา ๙๙ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑) ตัดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๒/๑) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ

(๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๗ (๑) (๒) หรือ (๔)

(๔) อยู่ระหว่างถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือถูก ~~หรือเคยถูก~~เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามคำพิพากษาแม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

(๕) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๖) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๘) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๙) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๑) เคยต้องคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาของศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้พ้นจากตำแหน่ง

(๑๑/๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ในฐานะเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานะความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(๑๒) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง

- (๑๓) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (๑๔) เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงแล้วยังไม่เกินสองปี
- (๑๕) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจหรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ
- (๑๖) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- (๑๗) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

มาตรา ๑๐๐

“มาตรา ๑๐๐ อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง
 ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการรวบรวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๑

“มาตรา ๑๐๑ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๒

“มาตรา ๑๐๒ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

- (๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙๘
- (๕) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๙
- (๖) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๗/๒ หรือมาตรา ๑๘๗/๓
- (๗) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก

(๘) พรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ เว้นแต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ

(๙) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในกรณีที่มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสัปดาห์นับแต่วันที่มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสัปดาห์นั้น

(๑๐) ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่ง หรือให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงตามมาตรา ๘๒

(๑๑) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยสี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

(๑๒) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกแม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๑๓) ฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างร้ายแรง”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- หลักการของร่างมาตรา ๑๐๒ เป็นเหตุที่ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดซึ่งบัญญัติแตกต่างจากหลักการที่บัญญัติเรื่องเหตุที่ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง ดังนั้นควรบัญญัติหลักการเรื่องเหตุที่ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดและเหตุที่ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงให้มีหลักการเดียวกัน

- เรื่องเหตุที่ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดกรณีที่ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกนั้น ในอดีตมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งถูกคุมขังโดยหมายของศาลและศาลไม่อนุญาตให้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง ทำให้ผู้นั้นขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่สังกัดเนื่องจากในข้อบังคับพรรคการเมืองกำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองจะต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ดังนั้น ใน (๗) ของร่างมาตรา ๑๐๒ ควรเพิ่มหลักการว่า ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกหรือขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง เพื่อรองรับหลักการในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองไม่ว่ากรณีใดจะต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพทันที

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพ้นจากสมาชิกของพรรคการเมืองด้วยเหตุอื่นซึ่งมิใช่การลาออกจากพรรคการเมืองนั้น ควรนำหลักการไปบัญญัติไว้ใน (๙) ของร่างมาตรา ๑๐๒ ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๙) ของร่างมาตรา ๑๐๒ เป็นดังนี้ “ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง แต่ในกรณีที่ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเพราะมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสัปดาห์นับแต่วันที่มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสัปดาห์นั้น”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า รูปแบบการบัญญัติ (๑๓) ควรบัญญัติรูปแบบเดียวกับความใน (๑) ของร่างมาตรา ๒๑๒ ซึ่งบัญญัติความว่า “ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑๓) เป็นดังนี้ “ฝ่าฝืน ประมวลจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรฐานจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างร้ายแรง”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ใน (๘) ของร่างมาตรา ๑๐๒ มีรูปแบบการบัญญัติที่แตกต่างจากรูปแบบการบัญญัติในอนุมาตราอื่นของร่างมาตรา ๑๐๒ ในเรื่องเหตุที่ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎรสิ้นสุด ดังนั้น ควรปรับปรุงแบบการบัญญัติใน (๘) ของร่างมาตรา ๑๐๒ ให้เหมือนกับการบัญญัติในอนุมาตราอื่น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๘) ของร่างมาตรา ๑๐๒ เป็นดังนี้ “พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก เพราะพรรคการเมืองนั้นมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ เว้นแต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ”

ส่วนความว่า “ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่ง หรือให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงตามมาตรา ๘๒” ใน (๑๐) ของร่างมาตรา ๑๐๒ นั้น ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๖๒ วันพุธ ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้มีมติตัดออกทั้งอนุมาตราเนื่องจากมีหลักการเดียวกับที่บัญญัติในร่างมาตรา ๘๒

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงตามความในร่างมาตรา ๑๑๒ (๑๐) ไม่มีการบัญญัติไว้เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงตามร่างมาตรา ๑๐๒ ดังนั้น เพื่อให้บทบัญญัติมีความสอดคล้องกัน ควรเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๑๐๒ (๑๓/๑) ความว่า “พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔๖ หรือมาตรา ๒๑๓”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๒ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙๘

(๕) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๙

(๖) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๗/๒ หรือมาตรา ๑๘๗/๓

(๗) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก

(๘) พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก เพราะพรรคการเมืองนั้นมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ เว้นแต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ

(๙) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง แต่ในกรณีที่ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเพราะมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คำสั่งยุบพรรคการเมือง ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น

(๑๐) ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่ง หรือให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงตามมาตรา ๘๒

(๑๑) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

(๑๒) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกแม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๑๓) ฝ่าฝืน ประมวลหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมของสภานิติบัญญัติสภาผู้แทนราษฎร อย่างร้ายแรง

(๑๓/๑) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔๖ หรือมาตรา ๒๑๓”

มาตรา ๑๐๓

“มาตรา ๑๐๓ เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง

การเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีอายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงนั้น พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปได้กำหนดระยะเวลาไว้แน่นอนว่าจะต้องมีการเลือกตั้งใหม่ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง จึงสามารถกำหนดวันเลือกตั้งในพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปได้ทันที ไม่จำเป็นต้องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันเลือกตั้งในราชกิจจานุเบกษาซ้ำอีก

มีการแสดงความคิดเห็นว่า การไม่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันเลือกตั้งในราชกิจจานุเบกษาในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงนั้น อาจทำให้เกิดความแตกต่างในรูปแบบการบัญญัติหลักการของร่างมาตรา ๑๐๓ และร่างมาตรา ๑๐๔

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “การเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา” ในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๐๓ นั้น หมายถึงพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปนั้นจะต้องไม่กำหนดวันเลือกตั้งไว้ในพระราชกฤษฎีกา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๔

“มาตรา ๑๐๔ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่

การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน

ภายในห้าวันนับแต่วันที่ตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปในราชกิจจานุเบกษาซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสี่สัปดาห์วันแต่ไม่เกินหกสัปดาห์วันนับแต่วันที่ตราพระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ วันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร”

ประเด็นการพิจารณา

มีการแสดงความคิดเห็นว่า ความว่า “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่” ในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๐๔ ควรเพิ่มหลักการเช่นเดียวกับวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๐๓ ในการตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๐๔ เป็นดังนี้ “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๔ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป

การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน

ภายในห้าวันนับแต่วันที่ตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปในราชกิจจานุเบกษาซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสี่สัปดาห์วันนับแต่วันที่ตราพระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ วันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร”

มาตรา ๑๐๕

“มาตรา ๑๐๕ ในกรณีมีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งตามที่กำหนดในมาตรา ๑๐๓ หรือมาตรา ๑๐๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ก็ได้ แต่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่เหตุดังกล่าวสิ้นสุดลง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เดิมเกิดปัญหาว่ากรณีมีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งได้ จะต้องตราพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเลือกตั้งใหม่หรือไม่ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว จึงกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ได้ โดยไม่ต้องตราพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเลือกตั้งใหม่

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- กรณีมีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้และเป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งได้มากกว่าหนึ่งครั้ง สามารถอาศัยร่างมาตรา ๑๐๕ เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีมีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้และเป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งได้มากกว่าหนึ่งครั้ง สามารถอาศัยร่างมาตรา ๑๐๕ เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ได้เสมอ โดยต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่เหตุ นั้น ๆ สิ้นสุดลง

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ตามร่างมาตรา ๑๐๕ อายุของสภาผู้แทนราษฎรจะเริ่มนับเมื่อใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ตามร่างมาตรา ๑๐๕ อายุของสภาผู้แทนราษฎรจะเริ่มนับแต่วันเลือกตั้งใหม่

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๖

“มาตรา ๑๐๖ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้นำมาตรา ๑๐๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรประกาศให้ผู้มีชื่ออยู่ในลำดับถัดไปในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น เลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง หากไม่มีรายชื่อเหลืออยู่ในบัญชีที่จะเลื่อนขึ้นมาแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๑) ให้เริ่มนับแต่วันเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ส่วนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๒) ให้เริ่มนับแต่วันถัดจากวันประกาศชื่อในราชกิจจานุเบกษา และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่

ภายใต้บังคับมาตรา ๙๕ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง มิให้นำคะแนนมาคำนวณสัดส่วนคะแนนของพรรคการเมืองสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๐๖ วรรคสาม คือ กรณีภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่เพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม มิให้นำคะแนนจากการเลือกตั้งครั้งใหม่มาคำนวณสัดส่วนคะแนนของพรรคการเมืองสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

มีกรรมการสอบถามว่า เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร การกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจะต้องตราพระราชกฤษฎีกาหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่ตำแหน่ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นผู้กำหนดวันเลือกตั้งใหม่ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น ควรแก้ไขร่างมาตรา ๑๐๖ วรรคสาม เป็นดังนี้ “ภายในห้าปีนับตั้งแต่วันตราตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างลง ให้ให้พ้นตำแหน่งการคำนวณสัดส่วนคะแนนของพรรคการเมืองสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเมื่อมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้เป็นไปตามมาตรา ๙๕”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๖ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้นำมาตรา ๑๐๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ในกรณีที่เป็นการตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประกาศให้ผู้มีชื่ออยู่ในลำดับถัดไปในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น เลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง หากไม่มีรายชื่อเหลืออยู่ในบัญชีที่จะเลื่อนขึ้นมาแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๑) ให้เริ่มนับแต่วันเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ส่วนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๒) ให้เริ่มนับแต่วันถัดจากวันประกาศชื่อในราชกิจจานุเบกษา และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่

ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๓๕ ทวเรีลือทตั้งสทวชิตสทวผู้แทนทวชฐรณททป่งรชทเรีลือทตั้งรณ
 ทป่นทททที่ทวร วิให้ทททททททการคำนวณสัดส่วนคะแนนของพรรการเมืองสำหรัสมททททผู้แทน
 ราชกรแบบบับชิรายชื่อเมื่อมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้เป็นไปตามมาตรา ๙๕”

มาตรา ๑๐๗

“มาตรา ๑๐๗ ภายหลังที่คณะรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้ว พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุด และสมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่พรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง มีสมาชิกเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรย่อมพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติตามวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๗ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นนี้ พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐๗ โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๓ วุฒิสภา

“ส่วนที่ ๓

วุฒิสภา”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อส่วนที่ ๓ วุฒิสภา โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๘

“มาตรา ๑๐๘ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคน ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม

การแบ่งกลุ่มและคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่ม หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเอง การได้รับเลือกจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีจากแต่ละกลุ่ม การขึ้นบัญชีสำรอง การเลื่อนบุคคลจากบัญชีสำรองขึ้นดำรงตำแหน่งแทน และการอื่นใดที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกตั้งกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลงหรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุครบวาระ และไม่มีรายชื่อบุคคลที่สำรองไว้เหลืออยู่พอที่จะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งแทน ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ แต่ในกรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลือไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกินหนึ่งปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้ได้รับเลือกตั้งกล่าวอยู่ในวาระเท่าที่เหลืออยู่ของวุฒิสภา

การให้มีการเลือกเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ให้กระทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๘ วรรคสาม เป็นดังนี้ “ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลง หรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุครบวาระ และไม่มีรายชื่อบุคคลที่สำรองไว้เหลืออยู่ ~~พอที่จะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งแทน~~ ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ ...”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- กรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลือไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกินหนึ่งปี การดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนเป็นการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใหม่ทั้งหมดหรือเฉพาะแทนที่ตำแหน่งที่ว่าง นอกจากนั้น ควรกำหนดเรื่องการขึ้นบัญชีสำรองและการเลื่อนบุคคลจากบัญชีสำรองขึ้นดำรงตำแหน่งแทนในร่างมาตรา ๑๐๘ หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลือไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกินหนึ่งปี การดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนเป็นการเลือกสมาชิกวุฒิสภาแทนตำแหน่งที่ว่างเท่านั้น สำหรับเรื่องการขึ้นบัญชีสำรองและการเลื่อนบุคคลจากบัญชีสำรองขึ้นดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่างจะกำหนดรายละเอียดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถกำหนดมาตรการที่จำเป็นสำหรับการเลือกกันเองของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๘ วรรคสอง เป็นดังนี้ “การแบ่งกลุ่มและคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่ม หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเอง การได้รับเลือก จำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีจากแต่ละกลุ่ม การขึ้นบัญชีสำรองการเลื่อนบุคคลจากบัญชีสำรองขึ้นดำรงตำแหน่งแทน มาตรการที่จำเป็นเพื่อให้การเลือกกันเองเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และการอื่นใดที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา...”

- มีกรรมการสอบถามว่า การกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเลือกกันเอง โดยมีให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันเป็นสมาชิกวุฒิสภา จะมีวิธีการทำให้ผู้สมัครแต่ละคนได้ทราบความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ หรือการทำงานด้านต่าง ๆ ของผู้สมัครต่างกลุ่มได้อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดทำประวัติและคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาแต่ละคน และเผยแพร่ให้ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาทุกคนได้รับทราบเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเลือกกันเองดังกล่าว

- มีกรรมการสอบถามว่า ควรกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการกำหนดวันเลือกสมาชิกวุฒิสภาในร่างมาตรา ๑๐๘ เพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการกำหนดวันเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

นายปรณ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า หากให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรเช่นเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจเกิดปัญหาได้ เนื่องจากกระบวนการคัดเลือกกันเองของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดร่างมาตรา ๑๐๘ วรรคสี่ บัญญัติให้การเลือกเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ให้กระทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า การสรรหาสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้กำหนดวันสรรหาสมาชิกวุฒิสภา แต่ที่ประชุมเห็นว่าการเลือกเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาถือเป็นผู้แทนปวงชน จึงควรให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาจะเหมาะสมมากกว่า

ประธานกรรมการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๘ วรรคสี่ เป็นดังนี้ “การให้สิทธิกำหนดวันเลือกเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ให้กระทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๑๐๘ วรรคสี่ ควรแก้ไขเป็นว่า “การให้สิทธิกำหนดวันเลือกเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ให้กระทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา” เพื่อให้สอดคล้องกับความในร่างมาตรา ๑๐๓

- กรณีมีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ และเป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาได้ ควรให้นำร่างมาตรา ๑๐๕ มาใช้บังคับกับร่างมาตรา ๑๐๘ ด้วยโดยอนุโลม

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้การกำหนดวันเลือกสมาชิกวุฒิสภาของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความชัดเจน เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๐๘ วรรคสี่ เป็นความว่า “การให้สิทธิการเลือกเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ให้กระทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเริ่มดำเนินการเพื่อเลือกไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ การกำหนดดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำความในมาตรา ๑๐๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๘ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคน ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม

การแบ่งกลุ่มและคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่ม หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเอง การได้รับเลือกจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีจากแต่ละกลุ่ม การขึ้นบัญชีสำรอง การเลื่อนบุคคลจากบัญชีสำรองขึ้นดำรงตำแหน่งแทน มาตรการที่จำเป็นเพื่อให้การเลือกกันเองเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และการอื่นใดที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกตั้งกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลงหรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุครบวาระ และไม่มีรายชื่อบุคคลที่สำรองไว้เหลืออยู่พอที่สรรเสริญขึ้นดำรงตำแหน่งแทน ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ แต่ในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาเหลือไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกินหนึ่งปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ได้รับเลือกตั้งกล่าวอยู่ในวาระเท่าที่เหลืออยู่ของวุฒิสภา

การให้สิทธิการเลือกเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ให้กระทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเริ่มดำเนินการเพื่อเลือกไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ การกำหนดดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำความในมาตรา ๑๐๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๐๙

“มาตรา ๑๐๙ สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีในวันสมัครรับเลือก

(๓) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่าสิบปี หรือเป็นผู้มีลักษณะตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(๔) เกิด มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่สมัครตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๙ (๑) (๒) (๒/๑) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๑/๑) (๑๕) (๑๖) หรือ (๑๗)

(๒) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๓) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๔) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกหรือการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๕) เป็นหรือเคยเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นรัฐมนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๖) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๗) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ เว้นแต่ได้พ้นตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๘) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๙) เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๙๙ (๑๑) ที่ประชุมมีมติให้ตัดออก และให้นำร่างมาตรา ๙๙ (๙) กับ (๑๑/๑) ไปบัญญัติรวมเป็นอนุมาตราเดียวกัน ดังนั้น ความในร่างมาตรา ๑๐๙ ควรแก้ไขเป็นดังนี้ “...ข.ลักษณะ ต้องห้าม (๑) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๙ (๑) (๒) (๒/๑) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) ~~(๑๑)~~ ~~(๑๑/๑)~~ (๑๕) (๑๖) หรือ (๑๗)”

ประธานกรรมการเสนอให้แก้ไขความในร่างมาตรา ๑๐๙ เป็นดังนี้ “...ข.ลักษณะต้องห้าม (๒) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ” นอกจากนั้น ควรเพิ่มความว่า “(๑๓)” ในร่างมาตรา ๑๐๙ เป็นความว่า “...ข.ลักษณะ ต้องห้าม (๑) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา

๙๙ (๑) (๒) (๒/๑) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) **(๑๑) (๑๑/๑) (๑๓) (๑๕) (๑๖)** หรือ (๑๗)” เพื่อห้ามมิให้บุคคลที่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๙๙ (๑๓) ได้บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๐๙ ความว่า “...ข. ลักษณะต้องห้าม (๖) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี นับถึงวันสมัครรับเลือก” แล้ว

ประธานกรรมการเสนอให้ตัดความใน (๗) ของร่างมาตรา ๑๐๙ ดังนี้ “...ข.ลักษณะต้องห้าม **(๗) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ เว้นแต่ได้พ้นตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือก**”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๙) ของร่างมาตรา ๑๐๙ เป็นดังนี้ “...ข.ลักษณะต้องห้าม (๙) เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้” เนื่องจากควรเปิดช่องให้ผู้เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ สามารถสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ได้ โดยไม่ต้องบัญญัติยกเว้นเรื่องดังกล่าวในบทเฉพาะกาลซ้ำอีก

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๙ สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีในวันสมัครรับเลือก

(๓) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่าสิบปี หรือเป็นผู้มีลักษณะตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(๔) เกิด มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่สมัครตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๙ (๑) (๒) (๒/๑) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) **(๑๑) (๑๑/๑) (๑๕) (๑๖)** หรือ (๑๗)

(๒) เป็นข้าราชการ**ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ**

(๓) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๔) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกหรือการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๕) เป็นหรือเคยเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นรัฐมนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๖) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๘) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ เว้นแต่ได้พ้นตำแหน่งไปแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(๘) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๙) เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๑๑๐

“มาตรา ๑๑๐ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือก

สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดคราวละห้าปีนับแต่วันประกาศผลการเลือก และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งสิ้นสุดสมาชิกภาพตามวาระ อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๑

“มาตรา ๑๑๑ เมื่อวาระของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการดำเนินการเพื่อเลือกสมาชิกวุฒิสภาใหม่ และภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเริ่มดำเนินการเพื่อเลือกไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- กรณีต้องจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวาระของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง ควรขยายระยะเวลาการดำเนินการจากสามสิบวันเป็นสี่สิบห้าวัน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ระยะเวลาสามสิบวันเป็นระยะเวลาให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเริ่มดำเนินการเพื่อเลือกสมาชิกวุฒิสภา แต่ในทางปฏิบัติเมื่อวาระของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องเตรียมการเพื่อจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาแล้ว

- มีการแสดงความเห็นว่า ควรนำความในร่างมาตรา ๑๐๔ วรรคสาม ความว่า “ภายในห้าวันนับแต่วันที่ตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปในราชกิจจานุเบกษา...” มาอนุโลมใช้บังคับกับร่างมาตรา ๑๑๑ เพื่อบังคับให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องประกาศกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปภายในระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้ความในร่างมาตรา ๑๑๑ สอดคล้องกับความในร่างมาตรา ๑๐๘ วรรคสี่ ซึ่งเป็นการกำหนดระยะเวลาให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องเริ่มดำเนินการเพื่อให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาภายในเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๑๑ เป็นดังนี้ “เมื่อวาระของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการดำเนินการเพื่อเลือกสมาชิกวุฒิสภาใหม่ และภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเริ่มดำเนินการเพื่อเลือกไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ การกำหนดดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำความในมาตรา ๑๐๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๑ เมื่อวาระของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการดำเนินการเพื่อเลือกสมาชิกวุฒิสภาใหม่ และภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเริ่มดำเนินการเพื่อเลือกไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ การกำหนดดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำความในมาตรา ๑๐๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๑๒

“มาตรา ๑๑๒ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๙

(๕) วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๖) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภา

(๗) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๘) ฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภาอย่างร้ายแรง

(๙) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๔ หรือมาตรา ๑๑๕ หรือต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๗/๒ หรือมาตรา ๑๘๗/๓

(๑๐) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔๖ หรือมาตรา ๒๑๓”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างมาตรา ๑๑๒ (๘) ความว่า “ฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภาอย่างร้ายแรง” ควรแก้ไขเป็นความว่า “ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” เพื่อให้สอดคล้องกับเรื่องสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง

- กรณีสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาลิ้นสุดลง เมื่อขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภาตามร่างมาตรา ๑๑๒ (๖) จะสามารถมีผลใช้บังคับได้จริงในทางปฏิบัติได้อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากต้องการให้ร่างมาตรา ๑๑๒ (๖) มีผลใช้บังคับได้จริงในทางปฏิบัติ ต้องบัญญัติความตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งอาจเป็นบทบัญญัติที่เคร่งครัดเกินไป

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๑๑๒ (๕) ความว่า “วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่” ควรแก้ไขเป็นความว่า “พ้นจากตำแหน่งโดยมติของวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๑๑๒ (๕) ความว่า “วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่” เหมาะสมแล้ว เนื่องจากสอดคล้องกับความในวรรคหนึ่งตอนต้นของร่างมาตรา ๑๑๒ ความว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาลิ้นสุดลง เมื่อ” และเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๑๒ (๙) เป็นความว่า “กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๔ หรือมาตรา ๑๑๕ หรือต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๗/๒ หรือมาตรา ๑๘๗/๓” เนื่องจากร่างมาตรา ๑๑๕ เป็นเพียงการกำกับให้ผู้แทนปวงชนชาวไทยต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จึงไม่ควรกำหนดเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาลิ้นสุดลง

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๑๐๒ กับร่างมาตรา ๑๑๒ เรียบร้อยแล้ว ควรพิจารณาร่างมาตรา ๘๒ ที่รอการพิจารณา โดยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาบทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๐๒ และร่างมาตรา ๑๑๒ อีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากในบางกรณีหากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดกระทำการฝ่าฝืนความในร่างมาตรา ๑๐๒ หรือร่างมาตรา ๑๑๒ ย่อมมีผลให้สมาชิกภาพความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาลิ้นสุดลง จึงไม่จำเป็นต้องมีการเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภา แล้วแต่กรณี ให้ส่งคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่อีก ทั้งนี้ กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงและให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น ควรพิจารณาสาเหตุที่ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงตามความในร่างมาตรา ๑๐๒ และร่างมาตรา ๑๑๒ ให้รอบคอบประกอบด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๒ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาลิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๙

(๕) วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๖) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภา

(๗) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๘) ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลมาตรฐานทางจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภาอย่างร้ายแรง

(๙) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๔ หรือมาตรา ๑๑๕ หรือต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๗/๒ หรือมาตรา ๑๘๗/๓

(๑๐) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔๖ หรือมาตรา ๒๑๓”

มาตรา ๑๑๓

“มาตรา ๑๑๓ บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินสองปี จะเป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๔

“มาตรา ๑๑๔ สมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ฝักใฝ่หรือยอมตนอยู่ใต้อาณัติของพรรคการเมืองใดๆ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากสมาชิกวุฒิสภากระทำการฝ่าฝืนความในร่างมาตรา ๑๑๔ แม้จะทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง แต่ไม่มีการกำหนดบทลงโทษทางอาญาหรือตัดสิทธิทางการเมืองแก่ผู้กระทำการฝ่าฝืนแต่อย่างใด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๔ โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๔ บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง

“ส่วนที่ ๔

บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๔ บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๕

“มาตรา ๑๑๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๖

“มาตรา ๑๑๖ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๗

“มาตรา ๑๑๗ ประธานสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่ละสภา มีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภา ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนสิ้นอายุของสภาหรือมีการยุบสภา ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวันสิ้นอายุของวุฒิสภา ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธานวุฒิสภา ย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามวรรคสองหรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี เมื่อ

(๑) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก

(๒) ลาออกจากตำแหน่ง

(๓) ดำรงตำแหน่งนายรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่คดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๕) ต้องคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้พ้นจากตำแหน่ง

ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองขณะเดียวกันมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็น “...มีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธาน~~คนหนึ่งหรือ~~ไม่เกินสองคน...” หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องดังกล่าวควรต้องเป็นไปตามที่สภากำหนด

อนึ่ง ความใน (๕) นั้น ที่ประชุมมีมติตัดออกทั้งอนุมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๗ ประธานสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่ละสภา มีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภา ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนสิ้นอายุของสภาหรือมีการยุบสภา ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวันสิ้นอายุของวุฒิสภา ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธานวุฒิสภา ย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามวรรคสองหรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี เมื่อ

(๑) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก

(๒) ลาออกจากตำแหน่ง

(๓) ดำรงตำแหน่งนายรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่คดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๕) ต้องคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้พ้นจากตำแหน่ง

ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองขณะเดียวกันมิได้”

มาตรา ๑๑๘

“มาตรา ๑๑๘ ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจดำเนินการของสภานั้น ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับ รองประธานมีหน้าที่และอำนาจตามที่ประธานมอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่แทนประธานเมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้ทำหน้าที่แทน ต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

เมื่อประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานและรองประธานวุฒิสภาไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ เลือกกันเองให้สมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานในคราวประชุมนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๙

“มาตรา ๑๑๙ การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณี

การพิจารณาระเบียบวาระ กระทั่ง สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภากำหนดองค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

รายงานการประชุม และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน ต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบได้ทั่วไป เว้นแต่กรณีการประชุมลับหรือการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำการเป็นการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๐

“มาตรา ๑๒๐ ภายในห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก

ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสองสมัย

วันประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง ส่วนวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง ให้เป็นไปตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด กรณีที่การเริ่มประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง มีเวลาจนถึงสิ้นปีปฏิทินไม่ถึงหนึ่งร้อยห้าสิบวัน จะไม่มีการประชุมสมัยสามัญประจำปีครั้งที่สองสำหรับปีนั้นก็ได้

สมัยประชุมสามัญประจำปีของรัฐสภาสมัยหนึ่งๆ ให้มีกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

การปิดสมัยประชุมสามัญประจำปีก่อนครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน จะกระทำได้อีกแต่ด้วยความเห็นชอบของรัฐสภา”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการสอบถามว่า การประชุมวิสามัญต้องบัญญัติในรัฐธรรมนูญด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การประชุมวิสามัญไม่มีการกำหนดระยะเวลาแน่นอนจึงไม่จำเป็นต้องนำมาบัญญัติในรัฐธรรมนูญ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๐ โดยไม่มีการแก้ไข

จากนั้น ประธานกรรมการหารือที่ประชุมเกี่ยวกับร่างมาตรา ๘๕ เรื่องการประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยเห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ควรทยอยประกาศผลการเลือกตั้ง

แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งควรประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อตรวจสอบตามสมควรแล้วเห็นว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมและมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า เรื่องการประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่จะนำไปบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประธานกรรมการสอบถามว่า แนวทางปฏิบัติที่ผ่านมาคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องประกาศผลภายในกี่วัน

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และแนวทางปฏิบัติที่ผ่านมา เมื่อเห็นว่าการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศผลการเลือกตั้งภายในเจ็ดวันทำการนับตั้งแต่วันเลือกตั้ง แต่หากเห็นว่าเขตเลือกตั้งใดไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องสอบสวนและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันเลือกตั้ง ดังนั้น เพื่อให้สามารถเปิดประชุมสภาเป็นครั้งแรกได้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศผลภายในสามสิบวัน แต่ทั้งนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งยังสามารถสอบสวนและวินิจฉัยต่อไปได้ หากพบว่าการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้ภายในสิบห้าวัน

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- การให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อตรวจสอบตามสมควรแล้วเห็นว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมและมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด เป็นหลักการใหม่ซึ่งไม่กำหนดกรอบระยะเวลาในการประกาศผลการเลือกตั้ง และเมื่อใช้หลักการนี้แล้ว ก็ไม่ควรกำหนดกรอบระยะเวลาในการประกาศผลการเลือกตั้งอีก

ประธานกรรมการเสนอให้เพิ่มความว่า “ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบตามสมควรแล้วเห็นว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมและมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด การประกาศผลดังกล่าวไม่เป็นการตัดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการสืบสวน ไต่สวน หรือวินิจฉัยกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริตหรือไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม” เป็นวรรคสี่ของมาตรา ๘๕

- มีกรรมการสอบถามว่า จำนวนร้อยละเก้าสิบห้า คือจำนวนร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด หรือจำนวนร้อยละเก้าสิบห้าของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประธานกรรมการกล่าวว่า จำนวนร้อยละเก้าสิบห้า คือ จำนวนร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด เพราะการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาที่เขตเลือกตั้ง และเขตเลือกตั้งก็มีความสอดคล้องกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย

- มีกรรมการสอบถามว่า หลังจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว หากมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริตหรือไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ยังสามารถดำเนินการสืบสวน ไต่สวน หรือวินิจฉัยได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลังจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว หากมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริตหรือไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ยังสามารถดำเนินการ

สืบสวน ไต่สวน ต่อไปได้ และเสนอให้เพิ่มความว่า “...ไม่ว่าจะได้ประกาศผลการเลือกตั้งแล้วหรือไม่ก็ตาม” ในตอนท้ายของวรรคสี่ เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

- หากมีการร้องเรียนว่าการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งได้เนื่องจากต้องรอให้ครบจำนวนร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด จะส่งผลให้ไม่สามารถเปิดประชุมสภา นอกจากนี้ การไม่กำหนดระยะเวลาอาจทำให้การเปิดประชุมสภาล่าช้าออกไปอย่างไม่มีกำหนด

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติคณะกรรมการการเลือกตั้งจะเร่งดำเนินการสืบสวน ไต่สวน หรือวินิจฉัย กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริตหรือไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อให้สามารถเปิดประชุมสภาได้ และที่ผ่านมามีคณะกรรมการการเลือกตั้งขอเวลาในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวเป็นระยะเวลาหกสิบวัน

ประธานกรรมการเสนอให้เพิ่มความว่า “...ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง...” ในวรรคสี่

- มีกรรมการสอบถามว่า ต้องมีการบัญญัติเกี่ยวกับการประกาศผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภาด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่มีการกำหนดรายละเอียดเรื่องการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากผลการเลือกตั้งดังกล่าวส่งผลต่อการพิจารณาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งจะมีความแตกต่างจากสมาชิกวุฒิสภา นอกจากนี้ เรื่องการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเป็นเรื่องใหม่จึงควรบัญญัติไว้ในกฎหมายลำดับรอง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๕ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละหนึ่งคน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งได้คนหนึ่งคะแนน โดยจะลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใด หรือจะลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเลยก็ได้

ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับคะแนนสูงสุด และมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้ง การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบตามสมควรแล้วเห็นว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมและมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง การประกาศผลดังกล่าวไม่เป็นการตัดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการสืบสวน ไต่สวน หรือวินิจฉัยกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริตหรือไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ไม่ว่าจะได้ประกาศผลการเลือกตั้งแล้วหรือไม่ก็ตาม”

มาตรา ๑๒๑

“มาตรา ๑๒๑ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและทรงปิดประชุม

พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปี ครั้งแรกด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชทายาทซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือผู้ใดคนหนึ่ง เป็นผู้แทนพระองค์ มาทำรัฐพิธีก็ได้

เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุม สมัยวิสามัญก็ได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๒ และมาตรา ๑๒๕ วรรคสอง การเรียกประชุม การขยายเวลาประชุม และการปิดประชุมรัฐสภา ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๒

“มาตรา ๑๒๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองสภารวมกัน หรือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสอง สภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศ เรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๓

“มาตรา ๑๒๓ ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา หรือในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดในทางแถลงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็น เอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใด ๆ มิได้

เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งไม่คุ้มครองสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำในการประชุมที่มีการถ่ายทอดทาง วิทยูกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใด หากถ้อยคำที่กล่าวในที่ประชุมไปปรากฏนอกบริเวณ รัฐสภา และการกล่าวถ้อยคำนั้นมีลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือละเมิดสิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่นซึ่ง มิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้น

ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าสมาชิกกล่าวถ้อยคำใดที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือ สมาชิกแห่งสภานั้นได้รับความเสียหาย ให้ประธานแห่งสภานั้นจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามที่บุคคลนั้น ร้องขอตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมของสภานั้น ทั้งนี้ โดยไม่กระทบ ต่อสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีต่อศาล

เอกสารที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณารายงานการประชุมตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี และคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ตลอดจนผู้ดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภาทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใดที่ได้รับอนุญาตจากประธานแห่งสภานั้นด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๔

“มาตรา ๑๒๔ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นการจับในขณะกระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะกระทำความผิด ให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยพลัน และประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้

ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ หรือคดีอันเกี่ยวกับการพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง แต่การพิจารณาคดีต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา

การพิจารณาพิพากษาคดีที่ศาลได้กระทำก่อนมีคำอ้างว่าจำเลยเป็นสมาชิกของสภาใดสภาหนึ่งย่อมเป็นอันใช้ได้

ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาถูกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุมพนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องสั่งปล่อยทันทีถ้าประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้ายของสมัยประชุม”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรานี้หมายรวมถึงการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐด้วยหรือไม่

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ในร่างมาตรานี้จะเน้นกฎหมายที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาโดยตรง ส่วนกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐเป็นเรื่องการใช้จ่ายซึ่งจะเกี่ยวข้องกับคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานราชการ แต่ไม่ได้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาโดยตรง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๕

“มาตรา ๑๒๕ ในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ จะมีการประชุมวุฒิสภามีได้ เว้นแต่

(๑) มีกรณีที่รัฐสภาต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๑๘๑

(๒) มีกรณีที่วุฒิสภาต้องประชุมเพื่อทำหน้าที่พิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ และให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ในกรณีตาม (๑) ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภา แต่การให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๘๑ ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๖

“มาตรา ๑๒๖ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภา และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมแต่ละสภา แต่ถ้าคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกของแต่ละสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือจำนวนสมาชิกของทั้งสองสภาเท่าที่มีอยู่ร่วมกัน แล้วแต่กรณีร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ”

ประเด็นการพิจารณา

มีการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม ความว่า “...หรือจำนวนสมาชิกของทั้งสองสภาเท่าที่มีอยู่ร่วมกัน...” เป็นความว่า “...หรือของจำนวนสมาชิกของทั้งสองสภาเท่าที่มีอยู่ร่วมกัน...”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๖

มาตรา ๑๒๗

“มาตรา ๑๒๗ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธิการสามัญแต่ละชุด การปฏิบัติหน้าที่และองค์ประชุมของคณะกรรมการธิการ วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ การเสนอญัตติ

การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การบันทึกการลงมติ การเปิดเผยการลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และการอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมการ และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๘

“มาตรา ๑๒๘ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญ หรือคณะกรรมการร่วมกันตามมาตรา ๑๓๙ เพื่อกระทำการ พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ และรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนด

การกระทำการ การสอบสวนข้อเท็จจริง หรือการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภา และหน้าที่และอำนาจตามที่ระบุไว้ในการจัดตั้งคณะกรรมการก็ดี ในการดำเนินการของกรรมการก็ดี ต้องไม่เป็นเรื่องซ้ำซ้อนกัน ในกรณีที่มีการกระทำการ การสอบสวนข้อเท็จจริงหรือการศึกษาในเรื่องใด มีความเกี่ยวข้องกัน ให้เป็นหน้าที่ของประธานสภาที่จะต้องดำเนินการให้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทุกชุดร่วมกันดำเนินการ

ในการสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการแทนมิได้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงหรือศึกษาอยู่นั้นได้ แต่การเรียกเช่นนั้นมิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในกระบวนการวิธีพิจารณาพิพากษาอรรถคดี หรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมีให้ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยตรงในแต่ละองค์กรตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในกิจการที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงหรือศึกษา ที่จะต้องสั่งการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหรือในกำกับ ให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสาร หรือแสดงความเห็นตามที่คณะกรรมการเรียก

ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบสวนข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี ของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี มีมติมิให้เปิดเผย

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๓ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำความหน้าที่และปฏิบัติตามคำเรียกตามมาตรา ๑๒๗ นี้ด้วย

กรรมการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๒๗ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคแปด”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า ตามร่างมาตรานี้ คณะกรรมการมีอำนาจเรียกเอกสาร หรือเรียกบุคคลจากองค์กรอัยการมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาอยู่ได้หรือไม่ ทั้งนี้ เห็นว่าองค์กรอัยการไม่ได้อยู่ภายใต้กำกับหรือสังกัดของรัฐมนตรี จึงไม่ควรใช้บังคับกับอัยการ

นายนาถ ดวงวิชัย ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ตามพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ จะมีให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการ และมีให้ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยตรง เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ดังนั้น ข้อยกเว้นดังกล่าวจึงไม่รวมถึงอัยการ และในทางปฏิบัติหากต้องมีการเชิญอัยการจะมีหนังสือถึงอัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาสั่งการ

- ความในวรรคสามรวมถึงอนุกรรมการด้วยหรือไม่ เนื่องจากในทางปฏิบัติคณะกรรมการจะตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ แทนคณะกรรมการ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ในการสอบหาข้อเท็จจริง คณะกรรมการต้องสอบหาข้อเท็จจริงด้วยตนเองตามหน้าที่และอำนาจ ไม่สามารถมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดซึ่งรวมถึงอนุกรรมการกระทำการแทน แต่หากไม่ใช่เรื่องการสอบหาข้อเท็จจริง เช่น การศึกษาเรื่องใด ๆ คณะกรรมการจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดซึ่งรวมถึงอนุกรรมการกระทำการแทนได้

- มีกรรมการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “...ในการดำเนินการของคณะกรรมการก็...” เนื่องจากการดำเนินงานต้องเป็นการดำเนินงานของคณะกรรมการ

- เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคแปด เป็นดังนี้ “คณะกรรมการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนกรรมการตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร” เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นกรรมการ ส่วนกรรมการสามัญต้องเป็นลักษณะของคณะจึงเพิ่มคำว่า “คณะ” ให้ถูกต้องและเพิ่มคำว่า “กรรมการ” จะทำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

นายนาถ ดวงวิชัย ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในวรรคหนึ่งความว่า “เพื่อกระทำการกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ และรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนด” ในทางปฏิบัติการพิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ไม่มีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนว่าต้องแล้วเสร็จเมื่อใด อีกทั้งเมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วเสร็จและส่งรายงานต่อสภา ในความเป็นจริงสภาแทบไม่เคยพิจารณาเรื่องดังกล่าวเลย ความว่า “รายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนด” จึงอาจไม่ได้ผลสัมฤทธิ์ตามที่ต้องการ นอกจากนี้ ความในวรรคสองในทางปฏิบัติสภามีระเบียบข้อบังคับในเรื่องการพิจารณาเรื่องเข้าช้อนตามข้อบังคับอยู่แล้ว และได้ดำเนินการตาม

ข้อบังคับดังกล่าวเสมอมา แต่ข้อเท็จจริงคือคณะกรรมการมีการประชุมทุกสัปดาห์ เมื่อรายงานว่ามีเรื่องใดที่อาจเข้าซ้อนกันไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎร กว่าที่จะดำเนินการแล้วเสร็จคณะกรรมการก็อาจมีการประชุมไปแล้ว จึงไม่สามารถแก้ปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนได้

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า แนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางที่ปฏิบัติในปัจจุบันแต่ไม่ใช่แนวทางตามร่างรัฐธรรมนูญนี้ การกำหนดให้รายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนดก็เพื่อประโยชน์ในการขยายผล หรือเผยแพร่ต่อไป ส่วนเรื่องที่ไม่ได้เข้าซ้อนกันแต่เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกัน เช่น เรื่องน้ำ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องทรัพยากร เกษตร และเศรษฐกิจ เป็นต้น ต้องให้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทุกชุดร่วมดำเนินการเพื่อประโยชน์สูงสุด ส่วนในเรื่องรายละเอียดแนวทางปฏิบัตินั้นให้นำไปกำหนดในข้อบังคับการประชุม

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติรื้อการพิจารณาความในร่างมาตรา ๑๒๘

มาตรา ๑๒๙

“มาตรา ๑๒๙ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) ไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ

(๔) ไม่เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ และไม่กระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการขัดขวาง แทรกแซง หรือชี้นำ การเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดิน

ให้นำความใน (๒) (๓) และ (๔) มาบังคับใช้แก่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้น ที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้นำหลักการของร่างมาตรา ๑๒๙ ไปบัญญัติเป็นร่างมาตรา ๑๘๗/๒

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตราร่างมาตรา ๑๒๙ ออกทั้งมาตรา และให้นำหลักการของร่างมาตรา ๑๒๙ ไปบัญญัติเป็นร่างมาตรา ๑๘๗/๒

มาตรา ๑๓๐

“มาตรา ๑๓๐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจกรรมที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) กระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการในกิจการของรัฐสภา

(๓) การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือนหรือการให้พ้นจากตำแหน่งของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจกรรมที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้นำหลักการของร่างมาตรา ๑๓๐ ไปบัญญัติเป็นร่างมาตรา ๑๘๗/๓

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตราร่างมาตรา ๑๓๐ ออกทั้งมาตรา และให้นำหลักการของร่างมาตรา ๑๓๐ ไปบัญญัติเป็นร่างมาตรา ๑๘๗/๓

มาตรา ๑๓๑

“มาตรา ๑๓๑ ให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๗) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๘) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐเป็นเรื่องของฝ่ายบริหาร ของคณะรัฐมนตรีโดยเฉพาะ นอกจากนี้ ในรัฐธรรมนูญนี้ยังกำหนดว่าผู้ที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ นอกจากคณะรัฐมนตรีแล้วต้องประกอบด้วยคำแนะนำขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น หากให้กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอาจจะเกิดปัญหาทำให้การดำเนินการปรับปรุง และการกำหนดหลักเกณฑ์ของคณะรัฐมนตรีเป็นไปได้ยาก จึงเห็นควรให้เป็นพระราชบัญญัติ แต่ให้มีบทบัญญัติสำหรับการใช้บังคับที่เข้มข้นมากขึ้น

- มีกรรมการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติม (๒) เป็นดังนี้ “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ได้มาซึ่งเลือกสมาชิกวุฒิสภา” เพื่อให้สอดคล้องกับวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือก

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๓๑

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันศุกร์ ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๒๕ นาฬิกา

นายรัฐภูมิ คำศรี
นิติกรชำนาญการพิเศษ
นายณฤพณธ์ ฐลีจันทร์
นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมการธิการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์